

โครงสร้างและฐานอำนาจของสมาชิกสภาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน

ว่าที่ ร้อยตำรวจตรี หญิง ปราณิ ศรีสารคาม

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-639-659-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STRUCTURE AND POWER BASE OF THE ASSEMBLY OF
SMALL-SCALE FARMERS OF THE NORTHEAST

Acting Police Sub-Lieutenant Pranee Srisarakham

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

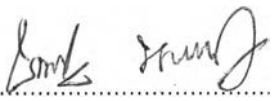
ISBN 974-639-659-5

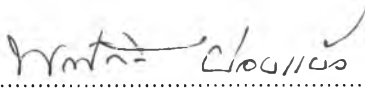
หัวข้อวิทยานิพนธ์ โครงสร้างและฐานอำนาจของสมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน
โดย ว่าที่ ร้อยตำรวจตรีหญิง ปราณีย์ ศรีสารคาม
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

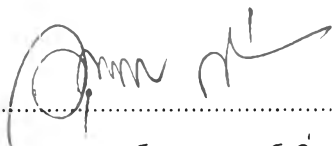
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

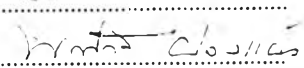

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

ปราณี ศรีสารคาม : โครงสร้างและฐานอำนาจของสมาชิกเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน
(Structure and Power Base of The Assembly of Small-Scale Farmers of The Northeast)
อ.ปริกษา : รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 104 หน้า. ISBN 974-639-659-5

การวิจัยในเรื่องนี้มุ่งศึกษาถึงโครงสร้างและฐานอำนาจของกลุ่มสมาชิกเกษตรกรรายย่อยอีสาน (สทย.อ.) ภายใต้การนำของนายนคร ศรีพิพัฒน์ ซึ่งเป็นแกนนำกลุ่ม การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาในเชิงเอกสารและการสังเกตการณ์ในช่วงปี 2539-2541 โดยมีสมมติฐานว่า การเกิดกลุ่มสมาชิกเกษตรกรรายย่อยอีสานมีผลสืบเนื่องมาจากปัญหาในเรื่องที่ดินทำกินและถูกขับไล่ให้ออกจากที่ทำกินในเขตป่าสงวนเสื่อมโทรม ความเข้มแข็งของกลุ่มสมาชิก ๆ เกิดจากการมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง มีกลไกในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การกล่อมเกลาสมาชิกภายในกลุ่ม และได้รับการสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชนและกลุ่มองค์กรอื่น การศึกษานี้ได้ใช้แนวความคิดในเรื่องของกลุ่มและการรวมกลุ่ม เรื่องของขบวนการทางสังคม เรื่องของการกล่อมเกลาสมาชิกทางการเมือง และ เรื่องของอำนาจและผู้นำมาเป็นกรอบในการศึกษา

ผลของการศึกษาพบว่ากลุ่มของสมาชิกดังกล่าวนั้น เริ่มก่อตัวมาจากปัญหาของกลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินและไม่ได้รับการช่วยเหลือจากทางหน่วยงานของรัฐอย่างจริงจัง แนวทางที่เห็นว่าจะแก้ปัญหาเหล่านั้นได้คือ การมีอำนาจต่อรองกับรัฐบาล ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดอำนาจการต่อรองได้คือ การรวมตัวกันเป็นกลุ่มพลังที่เข้มแข็ง โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มที่เข้มแข็งได้นั้นมี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในได้แก่ บุคลิกภาพและความสามารถของผู้นำ การจัดระเบียบในองค์กรของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ มีแกนนำร่วมกำหนดเป้าหมายขององค์กรที่ชัดเจน และสมาชิกได้รับผลประโยชน์ทั่วถึงและเป็นธรรม ปัจจัยภายนอกได้แก่ ความร่วมมือระหว่างกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนและกลุ่มแกนนำพันธมิตรอื่น ๆ

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C731486 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: POWER STRUCTURE / FARMERS' ASSEMBLY / NORTHEAST REGION

PRANEE SRISARAKHAM : STRUCTURE AND POWER BASE OF THE ASSEMBLY OF SMALL-SCALE FARMERS OF THE NORTHEAST. THESIS ADVISOR : ASSO.

PROF. PORNSAK PHONGPHA EW, Ph.D. 104 pp. ISBN 974-639-659-5

This research is a study on structure and power base of the Assembly of Small-Scale Farmers of the Northeast Region of Thailand, which is led by Mr. Nakhon Sriphiphat. The study is a documentary research and also direct observation which has done during the year of 1996-1998. In the study, it is assumed that the establishment of the assembly of small-scale farmers caused by the problems related to landholding of the farmers. Also their exile from the landholding located in the worsen reserved forest is another reason. The strength of the assembly is due to many elements such as the precise goal of the assembly, the determined leader, the effective working methods, the refined members, and the help from non-government development organizations. The line of thought used in the study is concerning the idea of a group and an assembly, a social process, a political refinement, and power base and leaders.

The result of the research found out that the settlement of the assembly caused by the lack of working land. Also the government did not seriously help them. Therefore, the member of the assembly foresaw that they could solve the problems by setting up the government. Important factors in dealing with the government are divided into two main factors--internal and external factors. The internal factors include personalities and capabilities of the leader of the assembly, the effective order of the organization, and fair distribution of benefits within the organization. The external factors consist of the cooperation between the non-government organizations and other allied groups.

ภาควิชา..... การปกครอง.....

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา..... การปกครอง.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของ รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาได้สละเวลา ให้คำปรึกษา ตรวจสอบและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ อีกพระคุณของ รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ และรองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี ที่ช่วยกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ข้อคิดข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์ดังกล่าวเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกเหนือจากนี้แล้ว ต้องขอขอบพระคุณผู้ที่ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าของท่าน เพื่อให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้ด้วยและขอขอบคุณผู้ได้บังคับบัญชา ตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ทั้งหลายที่ กองตำราวจสันติบาล 2 ที่ช่วยเหลือให้ข้อเสนอแนะและกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงตามที่ต้องการได้

ความสำเร็จทั้งปวงอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้นั้น ผู้เขียนขอโน้มกราบเป็นกตเวทิตาคุณแต่บิดามารดา ตลอดจนอาจารย์ผู้ให้ความรู้ และผู้มีพระคุณที่คอยช่วยเหลือตลอดมาด้วยความเคารพรัก

ว่าที่ ร้อยตำรวจตรีหญิง หญิง ปราณีย์ ศรีสารคาม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช

บทที่

1 บทนำ

สภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ขอบเขตการวิจัย.....	2
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	3
สมมติฐาน.....	3
วิธีการและแนวทางในการศึกษา.....	3
แหล่งข้อมูล.....	5
ประโยชน์ของการวิจัย.....	5
การเสนอเนื้อหา.....	6

2 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการศึกษา

ความหมายของกลุ่ม กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอิทธิพล.....	9
แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่มและการรวมกลุ่ม.....	14
แนวความคิดเกี่ยวกับขบวนการทางสังคม.....	34
แนวความคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง.....	36
แนวความคิดเกี่ยวกับอำนาจและผู้นำ.....	41

3 ความเป็นมา การก่อตั้งและโครงสร้างของสมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน

ความเป็นมา.....	48
วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง.....	49
การจัดองค์กรและหน้าที่.....	50
โครงสร้างการบริหารงาน.....	53

4	บทบาทของสมาชิกเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน	
	เหตุการณ์ที่มีการเคลื่อนไหว.....	58
	ปัญหาที่เกิดขึ้นของเกษตรกร.....	66
	กลุ่มสนับสนุนและองค์กรพันธมิตรที่ร่วมเคลื่อนไหว.....	70
	กลยุทธ์ในการดำเนินงาน.....	73
	สรุป.....	74
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
	การทดสอบสมมติฐาน.....	79
	ข้ออภิปราย.....	82
	ข้อเสนอแนะ.....	84
	รายการอ้างอิง.....	87
	ภาคผนวก.....	94
	ประวัติผู้เขียน.....	104